

## KONVENCIJA BROJ 143

### ***O MIGRACIJAMA U USLOVIMA ZLOUPOTREBE I UNAPREĐENJE JEDNAKIH MOGUĆNOSTI I TRETMANA RADNIKA MIGRANATA, 1975. god.***

Generalna konferencija Međunarodne organizacije rada, koju je u Ženevi sazvaio Administrativni savjet Međunarodnog ureda rada i koja se sastala 04. juna 1975. godine, na svom šezdesetom zasjedanju, i

smatrajući da joj se preambulom Ustava Međunarodne organizacije rada stavlja u zadatak da štiti „interese radnika zaposlenih u inostranstvu“, i

smatrajući da se Filadelfijskom deklaracijom potvrđuje, među principima na kojima se Organizacija zasniva, da „rad nije roba“ i da „svako siromaštvo predstavlja opasnost za napredak svih“ i priznaje svečana obaveza MOR-a da potpomaže programe kojima treba posebno da se ostvari zaposlenost putem „transfera radne snage, uključujući i migraciju radi zapošljavanja“...

imajući u vidu svjetski program za zapošljavanje MOR-a, kao i Konvenciju i Preporuku o politici zapošljavanja od 1964. godine i ističući potrebu da se izbjegne prekomjerno i nekontrolisano ili nenametnuto povećanje migracionih kretanja zbog negativnih posljedica, na socijalnom i humanitarnom planu, i

smatrajući da vlade mnogih zemalja, da bi savladale nedovoljnu razvijenost i strukturalnu nezaposlenost, sve više ističu da je poželjno podsticati transfer kapitala i tehnologije prije nego transfer radnika, u skladu sa potrebama i zahtjevima ovih zemalja u obostranom interesu zemalja porijekla zaposlenja, i

imajući u vidu pravo svakog da napusti bilo koju zemlju, uključujući i svoju sopstvenu, kao i da uđe u svoju zemlju, kao što je utvrđeno u Općoj deklaraciji o pravima čovjeka i Međunarodnom paktu o građanskim i političkim pravima, i

podstičući na odredbe u Konvenciji i Preporuci o radnicima migrantima (nedovoljno razvijene zemlje) iz 1955. Konvenciji i Preporuci o politici zapošljavanja iz 1964. Konvenciji i Preporuci o službi za zapošljavanje iz 1948. i u Konvenciji o agencijama za zapošljavanje koje naplaćuju svoje usluge (revidirana) iz 1949. koje se bave pitanjima kao što su regulisanje, regrutovanje, dovođenje i zapošljavanje radnika migranata, obezbjeđenje tačnih obavještenja o migracijama, minimalnih uslova koje treba da uživaju migranti na putu i po dolasku, usvajanje aktivne politike zapošljavanja i međunarodne saradnje u ovim pitanjima, i

smatrajući da emigracija radnika do koje dolazi zbog uslova na tržištu rada treba da se odvija pod nadzorom zvaničnih organa za zapošljavanje ili u saglasnosti sa odnosnim bilateralnim ili multilateralnim sporazumima, posebno sa onima kojima se omogućava slobodno kretanje radnika, i

smatrajući da postojanje nedozvoljene i trajne trgovine radnom snagom zahtijeva donošenje novih normi posebno usmjerenih na otklanjanje ovih zloupotreba, i

podsjecajući na odredbe Konvencije o radnicima migrantima (revidirane) iz 1949. kojima se zahtijeva od država članica koje su je ratifikovale da na imigrante, koji se zakonito nalaze na njihovoj teritoriji, primjenjuju tretman koji nije nepovoljniji od tretmana koji primjenjuju na svoje državljane u vezi s raznim pitanjima navedenim u njoj, u onoj mjeri u kojoj su ta pitanja regulisana zakonima, odnosno propisima ili predlaže kontrolu upravnih organa vlasti, i

podsjecajući da definicija izraza „diskriminacija“ u Konvenciji o diskriminaciji u pogledu zapošljavanja i zanimanja iz 1958. ne obuhvata obavezno razlike po osnovu državljanstva, i

smatrajući da su poželjne nove norme, uključujući i norme u oblasti socijalne sigurnosti, za stvaranje jednakih mogućnosti tretmana radnika migranata, a da u pogledu pitanja koja su regulisana zakonima, odnosno propisima ili koja podliježu kontroli upravnih organa vlasti, treba obezbijediti tretman koji je bar jednak tretmanu domaćih radnika, i

konstatujući da je za potpun uspjeh akcije, koja se odnosi na različite probleme migranata, neophodna tijesna saradnja sa Ujedinjenim nacijama i drugim specijalizovanim agencijama, i

konstatujući da se pri izradi sljedećih normi vodilo računa o radu Ujedinjenih nacija i drugih specijalizovanih agencija, i da će, da bi se izbjeglo dupliranje i obezbijedila odgovarajuća koordinacija, postojati stalna saradnja na unapređenju i obezbjeđenju primjene normi, i

budući da je usvojila izvjesne prijedloge koji se odnose na radnike migrante, pitanje koje predstavlja petu tačku dnevnog reda zasjedanja, i

budući da je odlučila da ti prijedlozi dobiju formu Međunarodne konvencije kojom se dopunjuje Konvencija o radnicima migrantima (revidirana) iz 1949. god. i Konvencija o diskriminaciji u pogledu zaposlenja i zanimanja iz 1958. god

usvaja dana 24. juna 1975. godine sljedeću konvenciju, koja će biti nazvana Konvencija o radnicima migrantima (dopunske odredbe) iz 1975. god.:

## *DIO I*

### MIGRACIJA U USLOVIMA ZLOUPOTREBE

#### Član 1.

Svaka država članica za koju je ova konvencija na snazi obavezuje se da će poštovati osnovna ljudska prava svih radnika migranata.

#### Član 2.

1. Svaka država članica za koju je ova konvencija na snazi sistematski nastoji da utvrdi da li na njenoj teritoriji ima nezakonito zaposlenih radnika i da li sa njene teritorije polaze, preko nje prolaze ili na nju stižu migraciona kretanja u cilju zapošljavanja, pri čemu su migranti u toku puta, po dolasku, za vrijeme boravka i rada izloženi uslovima kojima se krše odnosni međunarodni, multilateralni ili bilateralni instrumenti ili sporazumi ili nacionalno zakonodavstvo.

2. Organizacije predstavnika poslodavaca i radnika treba u potpunosti konsultovati i omogućiti im da pruže sve informacije koje imaju u vezi s ovim pitanjem.

#### Član 3.

Svaka država članica usvaja sve potrebne i odgovarajuće mjere, kako u okviru svoje nadležnosti tako i u saradnji s drugim državama članicama:

a) za suzbijanje tajnih migracija i nezakonitog zapošljavanja migranata, i

b) protiv organizatora nezakonitog ili trajnog kretanja migranata u cilju zaposlenja, ako to kretanje polazi sa njegove teritorije, prolazi preko nje ili se završava na njoj, i protiv onih koji zapošljavaju radnike koji su imigranti pod nezakonitim uslovima, da bi se spriječile i otklonile zloupotrebe iz člana 2. ove konvencije.

#### Član 4.

Države članice trebaju naročito preduzeti potrebne mjere, na nacionalnom i međunarodnom planu, radi uspostavljanja sistematskih kontakata i razmjene informacija o ovom pitanju s drugim državama, u konsultaciji s organizacijama predstavnika poslodavaca i radnika.

## Član 5.

Jedan od ciljeva mjera preduzetih na osnovu članova. 3. i 4. ove konvencije je da se omogući sudsko gonjenje onih koji se bave trgovinom radnom snagom, bez obzira na to koje se zemlje bave tom aktivnošću.

## Član 6.

1. U saglasnosti s nacionalnim zakonodavstvom preduzimaju se mjere za efikasno otkrivanje nezakonitog zapošljavanja migranata i za utvrđivanje i primjenu administrativnih, građanskih i kaznenih mjera, uključujući i zatvor, u vezi s nezakonitim zapošljavanjem radnika migranata, organizovanjem migracija radnika, radi zaposlenja, kod kojih dolazi do zloupotrebe iz člana 2. ove konvencije i hotimičnim pomaganjem takvih migracija, bez obzira da li se to radi u cilju zarade ili ne.

2. Ako se neki poslodavac sudski goni u okviru primjene mjera shodno ovom članu, on ima pravo da podnese dokaz o svojoj dobroj namjeri.

## Član 7.

U pogledu zakona, propisa i drugih mjera koje su predviđene ovom konvencijom radi sprječavanja i otklanjanja gore pomenutih zloupotreba, organizacije predstavnika poslodavaca i radnika treba konsultovati i priznati im mogućnost da u tu svrhu preduzimaju inicijative.

## Član 8.

1. Pod uslovom da je legalno boravio u određenoj zemlji radi zaposlenja, ne smatra se da se radnik migrant nalazi u nezakonitom ili neregulisanom položaju samo zbog činjenice da je izgubio zaposlenje, što samo po sebi ne podrazumjeva povlačenje njegove dozvole za boravak ili, u zavisnosti od slučaja, dozvole za rad.

2. Saglasno tome, on uživa jednak tretman kao i domaći radnici, naročito u pogledu garancija u vezi sa sigurnošću zaposlenja, obezbjeđenjem alternativnog zaposlenja, radom organizovanim za pomoć nezaposlenim i prekvalifikacijom.

## Član 9.

1. Bez štete po mjere za kontrolisanje kretanja migranata u cilju zaposlenja na taj način što će se radnicima migrantima obezbijediti da uđu na nacionalnu teritoriju i da se zaposle u skladu sa odnosnim zakonima i propisima, radnik migrant i njegova porodica treba, u slučajevima u kojima ovi zakoni i propisi nisu bili poštovani i u kojima se njegov položaj ne može učiniti regularnim, da uživaju jednak tretman u pogledu prava koja proističu iz prethodnih zaposlenja, u pogledu nagrađivanja, socijalne sigurnosti i drugih beneficija.

2. U slučaju spora o pravima iz prethodnog stava, radnik ima mogućnost da svoj slučaj iznese nadležnom organu, lično ili preko predstavnika.

3. U slučaju protjerivanja radnika ili njegove porodice, oni ne snose troškove.

4. Nijedna odredba ove konvencije ne sprječava države članice da licima koja nezakonito borave ili rade u državi daju pravo da tu ostanu i da se legalno zaposle.

Član 10.

Svaka država članica za koju je ova konvencija na snazi obavezuje se da formuliše i sprovodi nacionalnu politiku kojom će se unaprjeđivati i garantovati, na način koji odgovara nacionalnim uslovima i praksi, jednake mogućnosti i tretman u pogledu zaposlenja i zanimanja, socijalne sigurnosti, sindikalnih i kulturnih prava i individualnih i kolektivnih sloboda za lica koja se u svojstvu radnika migranata ili članova njihovih porodica legalno nalaze na njegovoj teritoriji.

Član 11.

1. U smislu ovog dijela Konvencije izraz „radnik migrant“ označava lice koje migrira ili je migriralo iz jedne zemlje u drugu s ciljem da nađe neki drugi posao, osim za sopstveni račun, i svako lice koje je redovno ušlo u zemlju kao radnik migrant.

2. Ovaj dio Konvencije ne primjenjuje se na:

- a) pogranične radnike;
- b) umjetnike i pripadnike slobodnih profesija koji su ušli u zemlju na kraće vrijeme;
- c) pomorce;
- d) lica koja dolaze izričito radi obuke ili obrazovanja;
- e) lica zaposlena u organizacijama ili preduzećima koja funkcionišu na teritoriji neke zemlje, koja su privremeno primljena u zemlju na zahtjev svog poslodavca, da bi obavila određene poslove i zadatke, na ograničeno vrijeme, i koja su obavezna da napuste tu zemlju po završetku tih poslova ili zadataka.

Član 12.

Svaka država članica treba, u skladu sa nacionalnim uslovima i praksom, da:

- a) traži kooperaciju organizacija poslodavaca i radnika i drugih tijela u promociji prihvatanja i pridržavanja politike predviđene u članu 10. ove konvencije;
- b) donosi takve zakone i propise i podstiče takve obrazovne programe koji će obezbijediti prihvatanje i primjenu te politike;
- c) preduzima mjere, podstiče obrazovne programe i razvija druge aktivnosti, s ciljem da se radnici migranti što bolje upoznaju s usvojenom politikom, sa svojim pravima i obavezama i s aktivnošću čiji je cilj da se pruži efikasna pomoć radnicima migrantima u ostvarivanju njihovih prava i njihove zaštite;
- d) ukine sve zakonske odredbe i izmjeni sve administrativne odredbe ili praksu koje nisu saglasne s tom politikom;
- e) u konsultaciji s reprezentativnim organizacijama poslodavaca i radnika formuliše i primjenjuje socijalnu politiku koja odgovara nacionalnim uslovima i praksi i omogućava radnicima migrantima i njihovim porodicama da se koriste prednostima koje uživaju njeni državljani, vodeći istovremeno računa, bez štete po princip jednakih mogućnosti i tretmana, o posebnim potrebama koje oni mogu imati dok se ne prilagode društvu zemlje zaposlenja;
- f) podrazumjeva sve mjere kako bi pomogla i podstakla napore radnika migranata i njihovih porodica da sačuvaju svoj nacionalni i etnički identitet i kulturne veze sa zemljom porijekla, uključujući i mogućnost da djeca imaju nastavu iz maternjeg jezika;
- g) garantuje jednak tretman u pogledu uslova rada svim radnicima migrantima koji obavljaju isti posao bez obzira na to kakvi su posebni uslovi njihovog zaposlenja

## Član 13.

1. Država članica može preduzimati sve potrebne mjere koje su u njenoj nadležnosti i saradivati s drugim državama članicama da bi olakšala spajanje porodica svih radnika migranata koji legalno borave na njihovoj teritoriji.

2. Članovi porodice radnika migranata na koje se ovaj član primjenjuje su bračni drug i izdržavana djeca, kao i otac i majka.

## Član 14.

Država članica može:

a) usloviti slobodan izbor zaposlenja, obezbjeđujući istovremeno radnicima migrantima pravo na geografsku mobilnost, s tim da je radnik migrant radi zaposlenja legalno boravio na njenoj teritoriji u određenom vremenskom periodu koji ne smiju biti duži od dvije godine ili, ako se njenim zakonima ili propisima predviđaju ugovori na određeno vrijeme kraće od dvije godine, da je prvi ugovor o radu tog radnika istekao;

b) donijeti, poslije odgovarajuće konsultacije s reprezentativnim organizacijama poslodavaca i radnika, propise o priznavanju stručnih kvalifikacija stečenih van njene teritorije, uključujući svjedočanstva i diplome;

c) ograničiti pristup određenim kategorijama poslova ili funkcija kada je to potrebno u interesu države.

### *DIO III* ZAVRŠNE ODREDBE

## Član 15.

Ovom konvencijom države članice se ne sprečavaju da zaključuju multilateralne ili bilateralne sporazume u cilju rješavanja problema koji proisteknu u vezi s njenom primjenom.

## Član 16.

1. Svaka država članica koja ratifikuje ovu konvenciju može, izjavom uz svoju ratifikaciju, isključiti iz svog prihvatanja I, II ili III, dio Konvencije.

2. Svaka država članica koja je dala takvu izjavu može je u svako doba otkazati drugom izjavom.

3. Svaka država članica za koju je na snazi izjava data na osnovu paragrafa 1. ovog člana navešće u svojim izvještajima i detalje u vezi s primjenom ove konvencije, stanjem svojih zakona i prakse u pogledu odredaba djela koju nije prihvatila, u kojoj mjeri su primjenjene ili je predloženo da se primjenjuju pomenute odredbe i razloge zbog kojih ih još nije obuhvatila svojim prihvatanjem Konvencije.

## Član 17.

Formalne ratifikacije ove konvencije biće dostavljene generalnom direktoru Međunarodnog ureda rada koji će ih registrovati.

## Član 18.

1. Ova konvencija obavezuje samo države članice Međunarodne organizacije rada čiju je ratifikaciju registrovao generalni direktor.

2. Konvencija stupa na snagu dvanaest mjeseci nakon što generalni direktor registruje ratifikacije dvije države članice.

3. Nakon toga, ova konvencija stupa na snagu, za svaku državu članicu, dvanaest mjeseci od dana registracije njene ratifikacije.

## Član 19.

1. Svaka država članica koja ratifikuje ovu konvenciju može je, po isteku desetogodišnjeg perioda od njenog prvobitnog stupanja na snagu, otkazati aktom koji se dostavlja generalnom direktoru Međunarodnog ureda rada koji ga registruje. Otkaz stupa na snagu po isteku godinu dana od registracije akta o otkazivanju.

2. Za državu članicu koja je ratifikovala ovu konvenciju i koja u roku od godinu dana po isteku desetogodišnjeg perioda pomenutog u prethodnom paragrafu nije iskoristila pravo otkaza predviđeno ovim članom, ova konvencija je obavezna za sljedeći desetogodišnji period, a poslije toga moći će da se otkaže po isteku svakog desetogodišnjeg perioda, pod uslovima predviđenim u ovom članu.

## Član 20.

1. Generalni direktor Međunarodne organizacije rada obavijestit će sve države članice Međunarodne organizacije rada o registraciji svih ratifikacija i otkazivanja koje su mu dostavile države članice Organizacije.

2. Obavještavajući države članice Organizacije o registraciji posljednje ratifikacije potrebne da bi konvencija stupila na snagu, generalni direktor skrenuće pažnju svim državama članicama Organizacije na datum stupanja na snagu ove konvencije.

## Član 21.

Generalni direktor Međunarodnog ureda rada dostavit će Generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija, radi registracije, u skladu s članom 102. Povelje Ujedinjenih nacija, kompletna obavještenja o svim ratifikacijama i svim otkazivanjima koja bude registrovao u skladu s prethodnim članovima.

## Član 22.

Kad god to smatra nužnim, Administrativni savjet Međunarodnog ureda rada podnosi Generalnoj konferenciji izvještaj o primjeni ove konvencije i razmatra da li je potrebno na dnevni red konferencije staviti pitanja njene potpune ili djelimične revizije.

## Član 23.

1. U slučaju da Konferencija usvoji novu konvenciju kojom se ova konvencija potpuno ili djelimično revidira i ako novom konvencijom nije drukčije predviđeno:

a) ratifikacija od strane jedne države članice nove konvencije kojom se vrši revizija, samim tim, bez obzira na odredbe člana 19. povlači trenutni otkaz ove konvencije, pod uslovom da je nova konvencija kojom se vrši revizija stupila na snagu;

b) onog dana kada nova konvencija kojom se vrši revizija stupa na snagu, ova konvencija prestaje da bude otvorena državama članicama za ratifikaciju.

2. Ova konvencija će u svakom slučaju ostati na snazi u svom sadašnjem obliku i sadržaju za one države članice koje su je ratifikovale, a nisu ratifikovale konvenciju kojom se vrši revizija.

#### Član 24.

Tekstovi ove konvencije na francuskom i engleskom jeziku su jednako punovažni.

#### **Primjedba:**

**Ustav:** Preambula Ustava Međunarodne organizacije rada

**Preporuke:** R 086 Preporuka o migraciji u cilju zapošljavanja, 1949. god.

**Preporuke:** R 100 Preporuka o zaštiti radnika migranata (Nerazvijene zemlje), 1955. god.

**Konvencije:** C 122 Konvencija o politici zapošljavanja, 1964. god.

**Preporuke:** R 122 Preporuka o politici zapošljavanja, 1964. god.

**Konvencije:** C 088 Konvencija o službi za zapošljavanje, 1948. god.

**Preporuke:** R 083 Preporuka o službi za zapošljavanje, 1948. god.

**Konvencije:** C 096 Konvencija o agencijama za zapošljavanje koje naplaćuju svoje usluge (Revidirana), 1949. god.

**Konvencije:** C 097 Konvencija o migraciji u cilju zapošljavanja (Revidirana), 1949. god.

**Konvencije:** C 111 Konvencija o diskriminaciji (Zapošljavanje i zanimanje), 1958. god.

**Dopunjene:** C 097 Komplementarna konvencija o migraciji u cilju zapošljavanja (Revidirana), 1949. god.

**Dopunjene:** C 111 Komplementarna konvencija o diskriminaciji (Zapošljavanje i zanimanje), 1958. god.